

Ugeskrift

for

Norske Landmænd,

udgivet af J. Schrøder.

N° 42.

Lørdagen den 20de Oktober 1860.

4de Marg.

Indhold.

Hyordan blev Skotlands daarlige Jordbrug gode, og hvorledes blev den fattige skotske Landmand velstaaende. — Rygge og Moss Landfogns Landbosforening. — Afholbt Dyrskue. — Meddeelt af Apoteker Ditten. — Om Marsagen til Pletter paa Frugter. — Jnden- og udenlandske Efterretninger. — Meteorologisk Dagtagelser.

Hyordan blev Skotlands daarlige Jordbrug gode, og hvorledes blev den fattige skotske Landmand velstaaende.

(Efter det Engelske.)
(Slutning fra No. 41.)

Lang Forpagtningstid og store Jordbrug er tvende Hovedarsager til Skotlands Fremskridt, og i disse Marsagers Fodspor er atter fulgt en Række af Fordele, som sikrer og forøger den grundlagte Jordbrugsvelstand. Brugerens fuldkomne Sikkerhed paa ikke at miste sin Jordvei bringer ham til at anvende Penge paa Jordforbedringer. Jordbrugernes systematisk vedtagne Størrelse formindsker alle Driftsomkostninger, og bringer Kapitalen til at samle sig i Forpagterens (Brugerens) Hænder, og giver ham derved Midler til at forfølge sin Bedrift med forøget Held. Hvis Skotland var bleven udstykket for hundrede Aar tilbage i smaa Jordveie, og denne Udstykning var bleven fortsat indtil nu, kan det ikke indsees at Følgerne heraf vilde stillet sig anderledes end de har gjort i Irland, hvor de smaa Jordveie har ledet til elendig Dyrkning af Jorden og uafvendelige Lidelser for Jorddyrkeren. De irske Forpagtere sidder langtfra ikke i saa gode Omstændigheder som den almindelige skotske Arbeidsmand.

Men Systemet med store Jordbrug har ogsaa ved Siden af sine Fordele sine mindre gode Sider, og ulykkeligvis er de Sidste i stærk Tilvækst i enkelte Dele af Skotland. Et Misbrug er opstaaet ved de jordbrugende Kapitalisters Lust til at forene flere ferskille Jordbrug under den enkelte Forpagters Styrelse. Ikke fornøiet med

* Mærk, hvad der i „Gaardbregnskab for den norske Bonde“ er udregnet som vist om et Jordbrugs rette Størrelse i Norge.

at forene to Nabo-Jordveie gennem Forpagtning til en, gaar Mange saa vidt, at de legger Jordvei til Jordvei, indtil hele Landstrekninger er bleven forladt af de fordums Brugere, og deres Plads indtaget af Kornmillionerens leiede Tjenerstok. Som slette Følger af dette System kan først nævnes den jorddyrkende Arbeidsklasses Demoralisation, idet Arbeideren stilles udenfor sin Husbonds stadige Kontrol og Indflydelse i moralst Henseende, og dernæst at Konkurrencen efter Jordbrug tiltager i en uansturlig Grad. Det indrømmes, at man ligesaa lidt bør legge Tvang paa Jordbrugs- som paa Handelspekulationer, saalenge Systemet holder sig indenfor de fornuftige Grændser og ikke avler altopslugende Monopoler; men det synes os, at ingen Jorddrot, som har Arbeidsklassens Vel paa sit Gods for Dø, bør antage som Regel at bortforpagte flere Glendomme til samme Bruger. Har en Jorddrot's vedvarende Fraverelse sine slette Følger, saa har Ikke-Ekistensen af en Jordveis Bruger endnu verre Følger.

Størrelsen af det opdyrkede Land paa et Jordbrug i Skotland varierer fra 200 til 5000 Maal. De smaa Jordbrug er Maalet for den flittige og heldige Mand af Arbeidsklassen, som med en liden opsparet Kapital undertiden er i Stand til at heve sig til Forpagter. Folk af Forpagterklassen i Skotland (Jordbrugerklassen) holder for, at man ikke bør befatte sig med et Jordbrug, som er mindre end at tre Ploge kan arbejde den ordentlig, og da henimod 250 Maal saa omtrent danner Udstrekningen for en Plogs Arbejde, saa udkommer der ner 800, som den mindste Størrelse et Jordbrug bør have, hvis sammes Drift skal kunne ledes paa systematisk og økonomisk Maade.

Økonomi i Arbeidskraft er det store Kjendetegn paa det praktiske Jordbrug i Skotland. Ingen Glengkompan, som vil slunte unda med halvt Arbejde faar Tjeneste paa Gaarden. Hver Mand tilbeles et bestemt Stykke Arbejde, som han maa fuldføre eller overlade Pladsen til en Anden, hvis han ikke kan mestre det. Dyrkningsredskaberne er for det meste gjort af Jern; de er simple men stærkt konstruerede og udfører godt Arbejde. Ethvert Slags Jordarbejde udføres hurtigt og anordnes saaledes, at Forskyrrelse eller unødvendig Opsettelse undgaaes. Forpagterne tager sjelden personlig Del i Arbejdet, men et-

hvert Arbejde, hvis Gjennemførelse fordrer Noiagtighed, ledes af dem selv. De rivaliserer alvorligen om hvem der kan fremvise de reneste Agre og de bedste Avlinger, og denne Kappeand vekktes og neres ved Premier, udsatte af lokale Landbosforeninger.

Den Forening, under hvis Ledelse og ved hvis Arbejder det skotske Jordbrug har naaet op til sin nuverende Høide, kalder sig the Highland Society of Scotland. I Aaret 1784 holdt det sit første Møde og har ligetil denne Dag troligen arbejdet i Jordbrugets Tjeneste.

Endnu en Forening — det kemiske Jordbrugs-Selskab — forsjener at nevnes baade paa Grund af Maaden hvorpaa den blev til og for dens gavnlige Indflydelse paa Jordbrugerklassen. Det skotske Jordbrug havde hvilet paa indsigtsfuld og dygtig Praksis, men Jordbrugeren fattebe snart Vigtigheden af at kjende ikke alene Naturkrefternes faktiske Virkning, men ogsaa de Love, hvorfra disse Virkninger udgik. Blotte Erfaringer kunde ikke give ham de forønskede Oplysninger; Praktikkens Læresetninger var ikke istand til at løfte det Slør, som skjulte Naturens hemmelige Operationer. Videnskabens Sandheder kan alene tolkes ved videnskabelige Midler. At prøve herpaa ved Hjælp af blot og bar praktisk Kundskab er ligesaa forgjeves, som at prøve paa at tyde et Sprog uden at kjende dets Skrifter. En stor Del Landmænd — vel at mærke Forpagtere, ikke Jorddrotter — tegnede sig for et aarligt Beløb, der anvendtes til at lønne en Agrikulturfemist. I 1843 udgjorde Selskabets aarlige Indtægt 4000 Spd., og man skred til at indbyde til nevnte Postis Besættelse. Professor Johnson meldte sig og paatog sig mod 2300 Spd. aarlig Løn samt en moderat Godtgørelse for hver enkelt Analyse at prøve og beskrive de kemiske-agronomiske Forespørgsler og Undersøgelser, som enhver af Selskabets Jordbrugere maatte stille til ham. Efter fem Aars Virksomhed optoges det kemiske Selskab i Høilands-Selskabet idet sidstnevnte fra denne Tid engagerede den kemiske Konsulent. Professor Anderson beklæder for Diebliffet Posten. I hvor mange Lande udenfor Skotland har vel Jordbrugerklassen vist et lignende Bevis paa Oplysning, Enighed og Foretagelsesaaend?

Endelig vilde en Skitse af Skotlands Jordbrug være ufuldstændig, hvis man forbigik at omtale Landbefolkningen, hvis Karakter danner et vesentligt Moment for Jordbruges Fremskridt. Det skotske Arbejdssystem, baade inden og uden Døre, skylder i høj Grad denne Arbejdsklasses Stædighed, Troverdighed og Duelighed sin praktiske Trivsel. Tidlig lærer Arbejdsklassen paa Landet at lese og Størstedelen af dem ogsaa at skrive i de faste Sogne-skoler. Den er tilsvant stadig Kirkegang, hvilket i høj Grad har bidraget til at give dens Sind en snov og alvorlig Retning. Drifvelighed er meget sjelden. Forfatteren af disse Linier kan bevidne, at han som Landmand i tyve Aar aldrig har haat en drufte Plogmand. Betingelserne, hvorefter Lands-

tjenere antages og betales, har uden Tvivl haat en stor Del i at forebygge Drifvelighed. Tjenerne antages nemlig for et længere Tidrum — gjerne for et Aar og aldrig for mindre end et halvt Aar — og gjøres efter Kontrakten uberegtigede til at heve sin Løn forend Tjenestetiden er udloben. Saaledes erholder de den hele Løn udbetalt paa engang og da denne gjerne overgives en Kone, Datter eller kvindelig Slegtning til Opbevarelse, saa bliver de erhvorte Penge brugt med Omtanke og Sparsommelighed, istedetfor at klatres bort paa Diskipper, hvilket gjerne er Tilfellet paa mange Steder i England, hvor Jordarbejderen erholder sin Fortjeneste ugentlig udbetalt. I nødvendig Forbindelse med det System: kun ved Aarets Udgang at udbetale Lønningerne, staar det, at Arbejderen, navnlig Plogmændene, erholder Jødevarer Aaret rundt, hvilket leveres ham som Del af Lønnen. Hvor stor Del af Lønnen der leveres i Varer, kan ikke angives under Et, da den er forskjellig i de forskjellige Distrikter. Medens Enkelte tager ud det Meste af Lønnen i Varer, hører Andre den i rede Penge. Paa de fleste Brug udfører de gifte Arbejders Familie de lettere Sorter Arbejder, og hvor der er to eller tre Døtre i Familien, bidrager deres Fortjeneste betydeligt til Familiens Velstand. Den skotske Plogmand er hvad enten han er gift eller ikke altid varmt og godt klebt. I de sidste tyve Aar er der opstaaet en edel Kappeskrid blandt Jorddrotterne i at opbygge hensigtsmæssige og gode Arbejdsboliger paa deres Godser. De gamle straaettede Hytter forsvinder hurtigen, og Skotlands fremadskridende Agerbrug tyder sig saaledes som i det Støre saa ogsaa i det Smaa i den agerdyrkende Klasses Aar.

Rygge og Moss Landsogns Landbosforening.

Den 4de September 1860 holdtes Generalforsamling i Rygge og Moss Landsogns Landbosforening. Som Følge af en velvillig imødekommert Anmodning fra Bestyrelsen til Indredepartementet om, at Agronom Christensen paa offentlig Regning maatte blive sendt hid for at bistaa med Oplysninger og Raad i anledning af den paataente Oprettelse af et Ysteri, var Hr. Christensen tilstede i Forsamlingen.

1) Bestyrelsens Formand gav en Oversigt angaaende de stedfødne Dverveielser og Forhandlinger om Oprettelse af et Ysteri, samt oplæste den af Bestyrelsen udstedte Indbydelse til Tegning af Aktier. Angaaende de i denne Indbydelse indtagne Beregninger, bemærkede han, at Bestyrelsen fremfor Alt havde frygtet for at kaste Folk Blaar i Dinene med Hensyn til Foretagendets Fordelagtighed. Ved senere Forhandlinger inden Bestyrelsen var man imidlertid ble-

ven tilbøielig til at antage, at denne Frygt havde ledet til, at man havde anslaaet Udgifterne for hule i Forhold til Indtægterne; og at det navnlig maatte kunne ske betydelig Besparelse i de anslaaede Udteellinger til Bestyreren og Regnskabsføreren. Han gjorde endvidere opmærksom paa Muligheden af, at man til Foretagendets Fremme kunde blive bistaaet med Laan af Selskabet for Norges Vel, som for har disponeret betydelige Beløb til lignende Diemed. Han satte dernæst Sagen under Diskussion, og opfordrede navnlig Hr. Agronom Christensen til at ytre sig.

Hr. Christensen gav derpaa en Fremstilling af, hvorledes Forholdene er med de paa forskjellige andre Steder oprettede Ystrier. Han maatte vistnok endnu anse det ugjortligt at opstille sikre Beregninger om i hvilken Grad saadanne Indretninger kan siges at lønne sig, men han paapegede dog som en i saa Henseende lovende Kjendsgjerning, at det ved Nittebøls Ystrie havde vist sig, at Interessenterne uden Tab havde villet være istand til at betale 3 p Potten for nyttet Melk, hvis ikke en stor Del Ost var bleven fordærvet af Mangel paa passende Rum til dens Opbevaring. Han lovede ikke at afgive nogen bestemt Formening om Hensigtsmæssigheden af at oprette Ystrier paa Moss og sætte det i Forbindelse med Melkesalg, men han erklærede sig afgjort for, at det, — om Forholdene tilstede det, — maatte være fordelagtigere at oprette et Ystrie i større Maalestok istedetfor flere mindre. Hr. Christensen lovede endvidere at ville bistaa med de fornødne Arrangements til at sætte Indretningen i Drift, om hertil kan tilvejebringes de fornødne Midler. Efterat flere derpaa havde ytret sig om det særdeles onskelige i at saa et Ystrie istand, og om de forskjellige Maader, hvorpaa et saadant kunde tænkes indrettet, skred man til Afstemning om der burde indrettes et Ystrie paa Moss eller flere mindre Ystrier paa Landet, og om i første Fald Ystriet burde forbindes med Melkesalg eller ikke. Med et Par Stemmer bestemte man sig for de to første af de nævnte Alternativer.

Bestyrelsen besluttede derpaa strax at udstede Indbydelse til Tegning af Aktier paa samme Betingelser som i det før bekjendtgjorte Udkast til Statuter, dog med saadan Forandring, at den Melk, som leveres til Ystriet, betales konstant med $2\frac{1}{2}$ p. pr. Pot, samt at man kun er bunden ved Tegningen for det Tilfælde, at der maatte kunne faaes et Laan af offentlige Midler paa 1000 a 1500 Spd.

Paa Stedet tegnedes derpaa 11 Aktier.

2) Man skred dernæst til at forhandle angaaende Oprettelse af et Drainsrørfabrik.

Formanden paapegede den gavnlige Indsydelse, som Drainingen i Almindelighed har. Han ytrede dernæst, at han var sikker paa, at i ethvert Fald iaar Alle havde fundet at have for meget Vand paa sine Marker, samt at de Tilstedeværende var kyndige Landmænd nok til at vide, at man ved hensigtsmæssigen anlagte Grøfter kunde i væsentlig Møn have afvendt den

Skade, som denne Vandmængde havde foranlediget. Han antog, at dette Aar havde styrket Enhver i denne Beslutning at anstrænge sig af al Magt for at saa Huldiger lagt under sin Eendom, men han var bange for, at de Fleste havde fundet, at deres pekuniære Resourcer stod i omvendt Forhold til de Grøfter, som tiltrængtes, at nemlig Pengene var saa, men Grøfterne særdeles mange. Det maatte derfor være paa-trængende at finde Udvei til at gjøre Grøfterne saa billige som muligt. Enhver fik beholde sin Mening om Grøfter lagte med Sten eller Rør var de bedste. For sit eget Bedkommende havde han i Almindelighed mere Tillid til Rørdiger. Men han var i ethvert Fald sikker paa, at der paa de allerfleste Eiendomme i Distriktet ikke kunde blive Tale om en i videre Udstrækning gennemført systematisk Drainage uden ved Hjælp af Rør. Thi selv om den fornødne Mængde passende Sten kunde skaffes, vilde dens Sammenkrabning og Gravningen af saa brede Grøfter, som dens Anvendelse paafræver, blive alt for kostbar. Han kunde imidlertid heller ikke tvivle om, at ogsaa Rørene fortiden falder for dyre, paa samme Tid som det ofte er vanskeligt at faa dem, naar de tiltrænges. Efter de foreløbige Undersøgelser, som han havde anstillet, var han kommen til den Overbevisning, at gode Rør maatte kunne arbeides for omrent det Halve af hvad de nu koster, og han kunde ikke tro, at der skulde behøves større Anlægs-kapital til en for Distriktets Behov passende Rørfabrik end nogle Hundrede Spd.

Han opfordrede derfor til, at man skulde danne et Aktieselskab. Aktiernes Størrelse troede han kunde sættes til 15 Spd. Naar et tilstrækkeligt Beløb var tegnet, maatte man komme sammen for at konstituere Selskabet og vedtage dets Statuter.

Paa en dernæst af Bestyrelsen udlagt Liste blev tegnet 15 Aktier, hver paa 15 Spd.

(M. T.)

Afholdt Dyrskue.

Ved Dyrskuet i Hamar den 5te Oktober fremstilledes omirent 140 Dyr, for største Delen Hernsvag.

Som Præmiedommere fungerede Kandidat Boyesen, Landbrugs-skolebestyrer Norstrøm og Dyr-læge Steen. Amtmand Ryhn var tilstede og uddelte Præmierne, der tilkjendtes følgende Udstillere:

A. For Rjør.

Johan Sande	1	Rø,	2den	Præmie	af	Værdt	8	Sp.
J. C. Büløw	2	"	3dje	"	"	"	6	"
Johan Sande	1	"	3dje	"	"	"	6	"
D. Sandberg	1	"	3dje	"	"	"	6	"
H. Hoelseth	1	"	4de	"	"	"	4	"
N. Ringnæs	1	"	4de	"	"	"	4	"
Jens Myhr	1	"	4de	"	"	"	4	"
M. Toffstad	1	"	4de	"	"	"	4	"

Træets Grene og bestaar af enkelte Straabundter, der ere stufne ind imellem disse.

Den anerkjendte Pomolog, Geheimeraad Flotow, deler den her fremsatte Formodning om Marsagen til Pletter paa Frugter.
(Danff Havetid.)

Indlandet.

Christiania. Ved kgl. Resol. af 25de Juli d. A. er det bestemt, at § 9 i det ved kgl. Resol. af 2den Januar 1852 fastsatte Reglement for Kongeriget Norges Hypothekbank forandres derhen, at det tillades Hypothekbankens Direktion med Approbation af Finants- og Told-Departementet at fastsætte en lavere Pris, til hvilken Hypothekbank-Obligationerne kunne synke ned, end 92 Procent for 4 Procent rentebærende Obligationer og forholdsvis for Obligationer med en anden Rentefod, uden at desformedest Bevilligelse af Pantelaan behøver at stilles.

Morgenbladet for 16de d. M. meddeler følgende. Ved det Laan paa 1 Million Specier, eller Salg af Hypothekbank-Obligationer i næste Mars Serie for nævnte Beløb, som i Sommer afsluttedes med Handelshuset J. P. Schur og Søn Kjøbenhavn, betingedes, at $\frac{1}{3}$ af Summen skulde tages i Option, eller at Laangiverne, bemeldte Handelshus, Nationalbanken og Privatbanken siden skulde bestemme, om de vilde overtage denne sidste Trediedel. I dag har Hypothekbanken modtaget den Erklæring, at Laangiverne ogsaa overtage og udbetale denne sidste Trediedel. Med Hensyn til den store Kapitalmangel her i Landet, maa den Meddelelse være behagelig; man maatte kun ønske, at der havde været laant idetmindste en Million til.

— Ifølge Morgenbladet er den norske Regjering, efter Foredrag fra Indre-Departementet indgaaen til Hs. Maj. med Indstilling om, at de offentlige Arbejder henlægges under Ingeniørbrigaden.

— Under 26de f. M. har Finants- og Told-Departementet udfærdiget følgende Bekjendtgørelse: Da der ifølge indløben Meddelelse i Sverige er udkommet en kongelig Forordning, dateret 12te Juli d. A., svarende til Lov af 18de Mai d. A., indeholdende yderligere og forandrede Bestemmelser angaaende Barers Forjel landværts mellem de forenede Riger, er bemeldte Lov overensstemmende med § 17 saaledes traadt i Kraft.

I Forbindelse hermed bekjendtgøres tillige, at ifølge en fra den svenske Generaltoldstyrelse modtagen Meddelelse af 12te f. M. kan Barer fra Norge landværts forpaaes til følgende svenske Toldkanter: Stockholm, Gælle, Nysjöping, Gotheborg, Galmstad, Kongess, Marstrand, Strömstad, Uddevalla, Warberg, Åhus, Helsingborg, Landskrona, Malms, Ystad, Kalmar, Karlskrona, Karlskrona, Döskärhamn, Solvesborg, Westerwil, Wisby, Norrköping, Mem, Haparanda, Hernsjand, Hudiksvall, Luleå, Piteå, Sundsvall, Söderhamn, Umeå, Jönköping, Karlstad, Arvika, Filipstad, Wenersborg, Åmål, Fahlun, Dufed, Funäsdalen.

— Ifølge kgl. Resol. af 28de f. M. skal Trons Thinglag i Gudbrandsdalen's Fogderi deles saaledes, at sendre Trons Præstegjelde komme til at udgjøre hver sit særskilte Thinglag.

Fra Hamar skrives den 15de Oktober at meget Korn staar ude og at adskilligt endnu ikke er skaaret.

Fra Kvikne den 10de Oktober. Saa er da ogsaa denne Sommer forbi og Fjeld og Dal dækket med Vinterlagenet. Det har været en ganske frugtbar Sommer, saa Høhusene nu er saa fulde, som de bedst kan blive. Vinteren kom rigtignok vel saatidligt, da Sneen lagde sig og nogle Kuldnatter indtraf allerede i Septembers første Halvdel, endnu forend Skur- og Høsaanen var fuldt tilende. Høet er dog idethele kommen godt i Hus, hvorimod Kornet ikke er fuldkommen frit for Skade efter Kulden. Potetesfen er uskadt, men fordetmeste noget smaa. Den 5te dennes fik vi igjen Vinter, som endnu varer, endskjønt man baade har ventet og ønsket sig en liden Godveirsbolk endnu, dels for at saa sig lidt Mose til den lange Vinter, dels for Høstpløiningens Skyld. Mosen kan det ellers være saaner det samme med, især naar man har Hø nok; thi det Slags „Berg“ er man nu ikke længer syndelig hippen paa. Vorherre give os en pen Vinter, baade hvad Veir og Føre angaar, og saa en god Vaar derefter.

Gudbrandsdalen. Den 26de f. M. afholdtes Dyrskue paa Gjøstgivergaarden Laurgaard, Sells Annex, hvor 104 Kreaturer fremstilledes, nemlig 69 Kjør, 28 Kvier og 7 Tyre. Som Prisdommere vare udnævnte Dyrslæge Fredriksen, Amtsdagronom P. Kraabøl og P. Nygaard i Gausdal. I Hr. Fredriksens Sygdomsforfald tilfaldtes Hr. Dyrslæge Heyn i Waage. 8 Kjør, 5 Kvier og 4 Tyre tilskjændtes Præmier.

— Den 29de f. M. afholdtes ligedes Dyrskue paa Stavs Markedsplads i Dier, hvor 31 Kreaturer fremstilledes, nemlig 21 Kjør, 6 Tyre og 4 Kvier. Som Prisdommere fungerede Hr. Agronom og Landbrugsskolebetyrer Koller, Agronom Kraabøl, P. Nygaard og som tilkaldt Dyrslæge Monstad. Præmier tilskjændtes for 6 Kjør. Af de fremstillede Kvier befandtes ingen præmiedygtige.

Fra Skien berettes, at der den 7de d. M. i Borsejso atter blev døbt nogle Disenterer, som havde hørt til Lammers's Menighed.

Molde, den 6te Oktober. Veiret vedbliver at være uheldigt; den ene Dag Regnskyf og den anden Dag nogenlunde Dpholdsveir. Imidlertid er nok Jordens Afgroede paa det Nærmeste bragt i Hus, og man finder sig ialmindelighed tilfreds med Udbyttet. I Battenfjorden skal næsten alt Korn endnu staa ude, og det er ubegribeligt, hvorledes man kan søle Tiden hen og ikke benytter den bedre, medens Veiret er taalelig favorabelt. Hærefter vil Veiret rimeligvis lægge flere Hindringer i veien end før, da det nu lakker til den Tid, at man ikke kan gjøre sig Haab om stadigt godt Veir. Igaar Morges var Sneen falden lige i Byens Nærhed, og idag Morges laa Sne paa Høstagen.

— Romsdals Marked skal være besøgt af en Mængde Mennesker, men Traffiken skal efter Sigende ikke have svaret til de gjorte Forventninger. Emær skal have staaet i 10 a 11 $\frac{1}{2}$ pr. Mark, og der skal

heller ikke have været meget deraf tilfald paa Markedet.

Trondhjem, den 8de Oktob. Det almindelige Hofmarked er nu endt, men var idetheletaget daarligt besøgt, og som Følge deraf kom kun en meget ringe Del Varer i Handelen. Af Smør var Tilførselen ubetydelig og betaltet meget dyrt, ikke under 11 $\frac{1}{2}$ pr. Maek. I det Helse taget vare de Markedsføgende kun stet forsynte med de sædvanlige Landsprodukter, og ligesaa med Kontanter. Hestemarkedet var yderst flaut, og da ingen Jæmter indfandt sig, blev der saagodtsom ingen Handel. Noget rigtig Stadshest var ikke at se, og Prisen paa almindelige Arbeidsheste varierede mellem 20 og 30 Spd. Bøndernes Handel dreiede sig hovedsagelig om de almindelige Kolonials og Manufakturvarer.

Levanger, den 4de Oktob. Den 24de September afholdtes offentlig Auktion over den Amtskommunen tilhørende Gaard Dumas i Bærdalen, hvor den forrige Landbrugsfole har havt sit Sæde. Efterat Eiendommen først uden Resultat var forsøgt bortsolgt i Parceller, blev den opraaft til Salg samlet. Høstfydende blev da Forpagterren af Gaarden, forhenværende Landbrugsfolebestyrer Kand. theol. J. v. d. L. Hansen, for en Sum af 6250 Spd.; hvorhos Kjøberen efter Konditionerne har at svare de af Auktionen, Skjodet og Obligationen flydende Omkostninger, samt Skatter, Renter og øvrige Byrder af Eiendommen fra 1ste Januar næstkommende. Det saaledes gjorte Bud er nu af Amtmanden approberet isølge den ham af sidste Auktionsformandskab middeelte Bemyndigelse.

— Den 8de Oktob. I forrige Uge laa et Partoi fra Tromsø ved Staanølandet — tæt ved Levanger — og indtog en Ladning Potetes, cirka 600 Tønder, til en Pris af 60 $\frac{1}{2}$ pr. Td. Dette er en lav Pris i Forhold til hvad der betales for Poteterne i det Sønderjyske, hvor de paa Grund af Sygdom og Uaar staa i en ulige højere Pris, hvilket forresten er en Sag mellem Kjøber og Sælger.

I Bergen var fornylig indkommet over 600 Spd. til de syriske Christne.

Fra Stavanger, den 8de Oktob. I Tirsdags ankom Brev fra Afrika, hvort meddes om tre Indsødtes Daab paa Umpumulo: en Tjenestegut, der fik Navnet Ufalobe, en Pige (Søster til Bogndriverens Kone Umatendhijwaze), der fik Navnet Utabita, og Bogndriverens Moder, en gammel Kone, som fik Navnet Uanna. Fem Andre forbedres til Daaben. Af de sex forrige Uar paa Umpumulo døbte Boyne er nu ingen tilbage paa Stationen, idet En har taget til Entumeni, de Andre have givet sig i Tjeneste paa Stationer i Kolonien, hvor der betales større Løn; men strafaldne Troen ere de ikke. Bogndriveren Umbijane skal ogsaa forlade Stationen, da han af Amerikanerne, hvis Mission han tilhører, er kaldet til Missionær i Kolonien. Kongens Hus paa Unodwengu, 22 Fod langt og 12 Fod bredt i Lysset med en $4\frac{1}{2}$ Fod bred Sval rundt, var snart færdigt og vort Missionshus gaaft i Nærheden af Kongegaarden, 30 Fod langt og 15 Fod bredt i Lysset med 6 Fod bred Sval rundt, var under Arbeide. Begge Huse

grundmurede. Naar Huset for vor Mission er færdigt, agter Schreuder selv at reise derop for at sætte Stationen i Gang, medens Pastor Larsen i hans Fraværelse overtager Bestyrrelsen af Entumeni.

Fra Høland, den 12te Oktob. Endelig er da Høsten her ogsaa for iaar endt, forsaavidt det meste Korn er kommen i Hus, og ffjont vistnok endnu noget — dog forholdsvis ikke stort — baade staa ude og tildels uskaarret, saar man vel anse Høstningen nu for saagodtsom endt, da Sneen har indfundet sig og, under opklaret Veir og et Par Graders Kulde, bedækker Marken et Par Tommer dybt. Under den staa ogsaa de fleste Potetes, forsaavidt der vare nogen, da de solde ualmindelig lidet og de fleste derhos ere angrebne af Raadenhed. Aarets Resultat er langtfra opmuntrende, men vi faa troste os med: det kunde været værre. Rug har man dog faaet godt ind, vel mindre end almindelig, men dog som i et godt Middelsaar; det værste ved den er, at man mangeflids klager over, den ikke holder til Brod. Hvede, hvilken Sædeart bliver mere og mere almindelig her, slog ogsaa braut til, men den giver vist ikke det bedste Mel, da den i Almindelighed stod længe ude i Regnet. Havre havde vilkelig ikke blevet saa lidet af, hvis ei Frosthen flere Steder havde gjort Skade; men desuagtet bliver der dog noget; da den imidlertid som oftest kun halvtor er kommet ind, bliver da vel Produktet derfter. Byg, Erter og Potetes ere tildels total mislykkede og de sidste i den Grad, at der vist ikke findes Sædepoteter til næste Uar, ikke at tale om, at man den største Del af Aaret maa undvære Potetes i Husholdningen. For Enkelte har Aaret, foruden den mindre gode Afgrøde, ogsaa medført ikke ubetydeligt Tab, da flere ved Dverfsømmelse have mistet Avling baade af Uger og Eng og faaet dem for længere Tid fordarvede, ligesom Frosthen har skadet Mange. Det var ellers mærkeligt, at den ei gjorde større Skade, da der Matten mellem 10de og 11te Septbr. var fire Graders Kulde, men en stor Del Korn var allerede saa langt fremme i Modenhed, at den ikke skadede det; kun paa almindelig frostemme Steder, langs Smaaelve og Myrer gjorde den nogen synderlig Skade. Der berettes i Nuiserne, at i Dalstrøget, der her gaar opad mod Snebaknæsset, var alt Baarkorn bortfrosset; dette var langtfra Tilfældet, og det var usikkert, at de, der indberette om saadanne Veir og Klimatforholde, ville noie undersøge Sagen, før de afgave Indberetning, for ei at gjøre Tingene værre end den virkelig er. — Det mindre heldige Uar, vi saaledes iaar have, er imidlertid ikke endt dermed; det vil ogsaa bringe sølelige Tab for det kommende Uar. Saaledes er neppe Halvdelen faaet af den Vinterrug, man havde bestemt. Enkelte mindre Gaardbrugere have nok faaet saadet Alt, men af de større er der neppe nogen, der har faaet over det Halve, og Mange have ikke faaet et Korn saadet. Ligesaalidt er Høstpløining sket eller har kunnet ske, og skal der næste Uar vaarploies, saa kommer Sædetiden saa sent, at der er Fare for, Kornet ogsaa næste Uar bliver for sent modent. Gud styre imidlertid Alt til det Bedste og lade os med Taalmodighed bære hans Prøvelser.

Fra Hougfund, den 13de Oktober. Vinteren lader nok heller ikke laar til at pille lade vente paa sig, da der allerede Nat til igaar faldt ikke saa ubetydeligt Sne heromkring, omtrent 3 Tommer, og længere oppe i Høiderne skal den være dobbelt større. Jnat har det været temmelig koldt, saa at Frostene paa Veie og Mark har baade Hest og Væs, og der er ingen Udset til Dusslag i Veiret for nærværende. Værst er det imidlertid med de Mange, som endnu har den største Del af sine Potetes staaende under Jorden. Lidet Udbytte giver den Sæd ihøst, og naar det Meste af det som bliver og saa skal blive staaende i Jorden, ser det endnu mislykket ud. Desuden findes der endog heromkring paa flere Steder baade uskaarret og skaaret Korn, som staaar ude. Der er fuldkommen Vinter ude, omendstjont den ikke skalde indtræde før imorgen.

Udlandet.

Sverige. Prinds August afreiste den 11te d. M. fra Stockholm med Dampfartsoiet Bore til Lübeck. Prinds Oscar ledsagede sin Broder ombord og tog der Afsked med ham. Prinds August, som ledsages af Kammerherre G. Ehrenborg og den norske Lieutenant Ahrens, skal først reise til Schweiz, derfra over St. Gotthard til Italien, samt videre til Egypten. I Begyndelsen af næste Aar skal Hs. k. Høihed agte at besøge Spanien; han ventes først tilbage til Fædrelandet i Mai Maaned næste Aar.

Danmark. De forenede Nigers (Norges og Sveriges) Generalkonsul i Kjøbenhavn har til Indre-Departementet indberettet følgende angaaende Udbyttet (i Danmark) af Aarets Høst:

Hvede har givet et meget stort Udbytte af nogenlunde god Farve, men dog blegere end almindelig, samt fugtig og blandet med spirede Korn; den veier fra 110—125 Pd. Holl. og kan kun ved Dvortørring gøres tjenlig til Afstribning.

Eng er ligeledes avelst i Mængde, men af ringe Kvalitet, fugtig og som oftest blandet med spirede Korn; den veier fra 100—120 Pd. Holl. og maa dvortørres forinden Afstribning.

Byg er høstet i næsten endnu større Mængde end ifjor, men Kvaliteten er mindre god, fugtig og af Vægt fra 96—110 Pd. Holl. Ikkun en ringe Mængde deraf egnar sig til Maltvarer.

Havre har afgivet en rig Høst, men lider af samme Mangel som de øvrige Kornsorter, nemlig Fugtighed. Ved Dvortørring kan Middelvægten blive cirka 78 a 79 Pd. Svll.

Erter er at betragte som aldeles mislykkede, idet Bladlus have opædt Blomsterne; det Lidet, som er indaavelt, er af ringe og fugtig Kvalitet, og for største Delen kun tjenlig til Kreaturføde.

Raps er ligeledes at betragte som mislykket. Udbyttet kan anslaaes til omtrent $\frac{1}{2}$ af forrige Aars Afgrøde, og Kvaliteten er hverken god eller olierig.

Poteterne ere angrebne af Sygdom i høieste Grad end i de foregaaende Aaringer.

Høstet har været særdeles god med Hensyn til Kvantiteten, men Høet har dog ogsaa lidt af Fugtighed i Slaattiden.

Smerproduktionen har været væsentlig større end i foregaaende Aar som Følge af den rigeligere Græsning.

Italien. Capuas Kommandant Lagano har betingelsesvis tilbudt Capuas Kapitulation; men Garibaldi fordrer, at ogsaa Gaeta skal kapitulere.

— Fra Corfu meldes, at den engelske Flaade ventes at ville tilbringe Vinteren i det adriatiske Hav.

Selskabet for den norske Hesteraces Forædling.

Dnsdagen den 6te Februar 1861 (2den Martsdags) vil undertegnede Bestyrelse, paa Sted og Klokket, som nærmere vil blive bekyndgjort, foranstalte afholdt et Skue af Tillægsdyr for Heste, hvorunder een Hingst og een Hoppe, forsaavidt Bestyrelseskomiteen dertil finder værdige Individier, ville erholde en Præmie af 50 Spd. hver.

Anmeldelse (uden Indskrivningsgebyr) gjøres skriftlig eller mundtlig til Undertegnede Th Meyer, inden 31te Januar 1861. Dyrene maa have fyldt det 3die Aar for at kunne erholde Præmie, hvorefter der for dem, der ønske det, er Udgang til ved samme Anledning et fremviset yngre Dyr.

Christiania, i Bestyrelsen for Selskabet for den norske Hesteraces Forædling, den 6te Oktober 1860.

E. Borchgrevink. C. Morgenstjerne.
J. P. Bordoer. F. Næser. Th. Meyer.

Selskabet for den norske Hesteraces Forædling.

Torsdagen den 7de Februar 1861 (3die Martsdags) anstilles Kapløbning i Trav for Heste fra Landdistrikterne under følgende Bestemmelser og med følgende Præmier:

- 1) Et Sølv-Dikrus, af Værdi omtrent 100 Spd., for Hingster og Hopper, der endnu ikke have fyldt det 7de Aar.
- 2) En Sølv-Kaffekande, af Værdi omtrent 50 Spd., for Heste af alle Slags under 7 Aar.
- 3) En Sølvpokal, af Værdi omtrent 25 Spd., for den Hest, der kommer den nærmest, der har vundet 2den Præmie.

Danens Længde bliver 1000 Alen og maa, i et af 3 Løb, være tilbagelagt i mindst 60 Sekunder, for at kunne vinde Præmie. Ingen Hest kan vinde flere end en Præmie.

Tiden og Stedet for Kapløbningen vil nærmere blive offentliggjort, saasnart Bestemmelse herom kan tages. Indskrivningen, der foretages Dagen før Kapløbningen, betales med 1 Spd. pr. Hest. Forøvrigt henvises til de for indværende Aar for

Kapsløbningen vedtagne Regler, hvilke senere paany skulle blive bekendtgjorte.

Christiania, i Bestyrelsen for Selskabet for den norske Hesteraces Forædling, den 6te October 1860.

E. Borchgrevink. C. Morgenstjerne.
J. P. Bordoec. F. Naser. Thv. Meyer.

Gaard til Salg.

Undertegnede agter i Lobet af næstkommende Vinter at sælge det Halve af min Gaard Melbye i Dvifne Anner til nordre Troen i Gudbrandsdalen. Paa hele Gaarden har Nar om andet været vinterfodret 45 Neds kreaturer, 9 Heste og 40 Stkr. Smaaæ. Udsæden har i Almindelighed været 25 Tønder tilsammen af alle Kornsorter og 10 Tønder Poteter. Til Gaarden hører 8 tildele meget betydelige Husmandspladse og 2de udmærket gode Sommerstætre samt Skov til Fornødenhed. Om Pris og Konditio-

ner for Salget henvender man sig til mig selv, der bor paa Gaarden.

Melbye den 24de September 1860.

Jøer Melbye.

Christiania Kornpriser.

Udenlandst

Rug østersøst 4½ Spd.
Rug dansk 4 Spd. a 4 Spd. 36 p.
Byg 2radigt 4 Spd.; 18 p for nyt.
Erter 4½ a 6 Spd.
Hvede 6 Spd. a 7½ Spd.

Christiania Fiskepriser.

Stlb, Rjebnd. 5 a 5½ Spd. pr. Lb.
Stlb, for Mid. 5 Spd. pr. Lb.
Stlb, smaa do. 4 a 4½ Spd. pr. Lb.
Stlb, stor Christ. 16 a 17 p pr. Lb.
Stlb, smaa do. 11 a 12 p pr. Lb.
Storset 1 Spd. 12 p pr. Bog.
Middelfset 3 p 12 p pr. Bog.

Tegleblad til Skilling-Magazinet.

Meteorologiske Iagttagelser

paa Christiania Observatorium.

1860. Septbr.	Barometerstand i franke Lin. ved 0°			Temperatur i Cylggen. R.			Veirbemærkning.
	kl. 7 F.	kl. 2 E.	kl. 10 E.	kl. 7 F.	kl. 2 E.	kl. 10 E.	
1	331"" 2	331"" 8	332"" 9	+ 9°2	+ 12°3	+ 9°0	Regn Morgen. SSO-SSW.
2	34 0	34 1	34 3	8 0	12 8	9 0	Blandet. SSO.
3	34 7	34 5	34 8	9 2	14 0	7 3	Temn. skyet. SO.
4	35 2	34 8	34 3	7 6	14 1	9 6	Blandet. Ligt Regn. NO-SW.
5	35 4	36 6	38 2	8 9	14 2	6 8	Temn. klart. NNW-NO.
6	38 3	37 9	38 1	7 1	15 7	11 1	do. Sydtlig.
7	38 1	36 9	35 0	9 4	14 9	9 9	do. NNO-SSW.
8	32 8	32 4	32 8	11 1	12 7	6 0	Klart. Vestlig.
9	33 0	32 9	33 8	4 7	9 3	4 8	Temn klart. NNO-NW.
10	34 7	34 8	35 9	3 2	9 2	2 9	do. SSO-WNW.
11	36 5	36 3	36 7	1 9	10 8	11 7	do. NNW-O-SSO.
12	37 4	36 8	36 1	3 5	12 8	6 7	Blandet. NO-S-NW.
13	34 8	33 5	33 0	8 4	10 0	8 8	Lyst. S.
14	34 8	34 4	34 9	8 8	10 3	8 3	Blandet. NO-SO.
15	34 7	34 1	32 7	7 5	11 0	9 5	Lyst. Ligt Regn. NO.
16	31 4	30 8	30 8	9 0	12 4	6 7	Blandet. SO.
17	30 9	30 9	30 3	7 7	9 5	10 3	Lyst. Ligt Regn. SO.
18	29 3	30 2	31 0	9 6	11 8	5 9	Ligt Regn Morgen. SO-SSW.
19	30 5	29 7	29 0	6 9	7 1	7 8	Regn Esterm. O-NNW.
20	31 3	32 5	33 4	6 6	11 5	6 2	Temn. klart. NW-SSO.
21	33 4	32 8	32 8	6 7	8 8	6 1	Regn. Klart Aften. SSO.
22	35 1	35 1	33 8	2 8	10 2	5 1	Klart Form. NW-SO.
23	32 3	33 1	34 2	6 6	8 8	5 9	Skyet. NNO-S.
24	35 6	36 0	35 9	4 4	9 7	6 6	do. Regn Aften. NO-OSO.
25	34 4	33 6	32 9	6 1	10 4	9 7	Regn Form. NO.
26	34 0	35 3	35 1	7 9	9 8	6 8	Temn. klart. SSW-SSO.
27	35 5	35 0	35 3	6 1	6 6	2 8	Regn Form. SO-NW.
28	35 7	36 0	36 3	3 8	6 8	6 2	Lyst. Ligt Regn. SSO-O.
29	37 9	39 0	40 5	3 3	9 6	3 8	Temn. klart. NO.
30	41 6	41 8	41 8	4 4	8 1	6 7	Blandet. NO-S.

Regnhøide = 22,80 Lin.

Christiania.

Trykt og forlagt af W. C. Fabritius.